

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПАТЕНТОЗНАВСТВО І АВТОРСЬКЕ ПРАВО»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 123 – «КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ»
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

КРЕМЕНЧУК 2018

Методичні вказівки щодо проведення практичних занять і виконання реферату з навчальної дисципліни «Патентознавство і авторське право» для студентів денної форми навчання зі спеціальності 123 – «Комп’ютерна інженерія» освітнього ступеня «Магістр»

Укладач к. т. н., проф. А. В. Луговой

Рецензент к. т. н., доц. В. М. Сидоренко

Кафедра комп’ютерних та інформаційних систем

Затверджено методичною радою Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Протокол № _____ від _____ 2018 р.

Голова методичної ради _____ проф. В. В. Костін

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Методичні вказівки з проведення практичних занять.....	5
1.1 Практичні заняття № 1, № 2 і № 3.....	5
1.2 Практичні заняття № 4, № 5 і № 6.....	12
1.3 Критерії оцінювання виконання практичних занять	15
2 Методичні вказівки до написання реферату.....	16
3 Критерії оцінювання якості підготовки та написання реферату.....	26
Список рекомендованої літератури.....	27

ВСТУП

Згідно з навчальною програмою навчальної дисципліни «Патентознавство та авторське право», рекомендованої Міністерством освіти і науки України (лист від 11 червня 2003 р. № 1/9-303) і схвалених Методичною радою університету (протокол № 19 від 10 травня 2005 р.) студенти повинні отримати знання щодо:

- об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності (ІВ);
- законодавства України в галузі промислової власності, авторського права і суміжних прав;
- місця і ролі ІВ у соціально-економічному розвитку суспільства;
- способів і процедур правової охорони об'єктів промислової власності;
- баз даних патентів та реєстрів авторського права;
- системи міжнародної патентної класифікації;

Студенти повинні вміти:

- визначати об'єкти і суб'єкти права патентного та авторського права;
- готувати первинні документи для оформлення прав на об'єкти права промислової власності та авторського права;
- вибирати підходи і методи оцінки вартості патентних і авторських прав;
- виявляти порушення патентних і авторських прав, якщо такі є.

Отже, студенти повинні набути навичок у ідентифікації об'єктів патентного та авторського прав, патентному пошуку, зокрема – доступу до спеціалізованих баз даних патентів і реєстрів свідоцтв про реєстрацію авторського права, у тому числі міжнародних, і у складанні заявки на об'єкт патентного та авторського права. Методичні вказівки містять теоретичні відомості, робочі завдання, а також контрольні питання для перевірки знань і практичних навичок. Джерела патентного та авторського права і результати інформаційного пошуку повинні бути використані і також для підготовки студентами рефератів. Після вивчення матеріалу навчальної дисципліни студенти пишуть реферат з вибраної теми обсягом 10–12 сторінок друкованого тексту. У рефераті глибоко розкривається одне з питань у галузі патентознавства і авторського права.

1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття № 1, 2, 3

Інформаційний пошук джерел і об'єктів патентного та авторського права

Мета заняття: навчитися правильно ідентифікувати об'єкти права ІВ, добирати нормативно-правові документи щодо них і відомості про рівень техніки.

Теоретичні відомості

Інформаційний пошук є складовою багатьох процесів, зокрема навчання, науково-дослідних робіт, патентних досліджень для набуття прав ІВ, науково-технічної експертизи об'єктів права ІВ тощо.

Сучасні інформаційні технології суттєво прискорюють і підвищують якість інформаційного пошуку. Насамперед це стосується використання мережі Інтернет. Як відомо, Інтернет – це глобальна інформаційна мережа, яка об'єднує велику кількість регіональних мереж і водночас мільйони комп'ютерів у всіх кінцях планети для обміну даними та доступу до інформаційних і технологічних ресурсів, зокрема – до систем пошуку (серверів-каталогів), наприклад Google, AltaVista, Meta, Jandex, за ключовими словами і до патентних баз даних усіх розвинутих країн і міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності (ВОІВ, ЄПВ).

Приклад 1. За адресою <http://www.ebdb.ru/Category.aspx?catId=12256> отримуємо систематизований список електронних книжок з комп'ютерної тематики.

Для проведення інформаційного пошуку насамперед потрібно визначити об'єкт пошуку, тобто об'єкт права ІВ.

ІВ охоплює дві правові сфери – авторське право та промислову власність (патентне право). Відповідно до ст. 420 Цивільного кодексу (ЦК) України до об'єктів авторського права належать:

- літературні та художні твори;
- комп'ютерні програми;

– компіляції даних (бази даних).

З авторським правом пов'язані суміжні права на:

- виконання,
- фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення.

До інших об'єктів права ІВ належать:

- об'єкти патентного права (промислова власність):
 - винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
 - засоби індивідуалізації товарів і послуг:
 - комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення;
- нетрадиційні об'єкти патентного та авторського права:
 - наукові відкриття,
 - компонування (топографії) інтегральних мікросхем,
 - раціоналізаторські пропозиції,
 - сорти рослин, породи тварин (селекційні досягнення),
 - комерційні таємниці (ноу-хау).

З огляду на технічний характер освіти студентів важливим є визначення таких об'єктів права ІВ:

Комп'ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах).

База даних (компіляція даних) – сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі – електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів.

Винахід (корисна модель) – результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології. Об'єктом винаходу (корисної моделі) може бути:

- продукт (пристрій, речовина тощо),
- процес (спосіб), а також
- нове застосування відомого продукту чи процесу.

Промисловий зразок – результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання. Об'єктом промислового зразка може бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Науковим відкриттям є встановлення невідомих раніше, але об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання.

Компонування (топографія) інтегральних мікросхем – зафіксоване на матеріальному носії просторово-геометричне розміщення сукупності елементів інтегральної мікросхеми та з'єднань між ними.

Раціоналізаторською пропозицією є визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес.

Джерелами права ІВ в Україні є законодавчі документи у сфері ІВ:

- міжнародні договори та угоди,
- загальне законодавство України,
- спеціальне законодавство України,
- стандарти, нормативні й правові акти.

Серед міжнародних договорів та угод у сфері ІВ, до яких приєдналася Україна, визначаються такі:

- Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883),
- Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891),
- Договір про патентну кооперацію (договір РСТ) (1970),

- Страсбурзька угода про Міжнародну патентну класифікацію (МПК) (1971),
- Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (1886),
- Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода TRIPS) (1948).

Загальне законодавство у сфері ІВ складають:

Конституція України (ст. 41, 54), Цивільний кодекс (ЦК) України (книга IV), окремі статті Кодексів України, зокрема Кримінального кодексу, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Митного кодексу та ін.

Спеціальне законодавство у сфері ІВ складають Закони України (1993), зокрема: “Про авторське право і суміжні права”, “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”, “Про охорону прав на промислові зразки”, “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, “Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем”.

До нормативно-правових актів належать зокрема такі:

- “Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель”,
- “Правила складання і подання заявки на промисловий зразок”.
- “Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються прав автора на твір”.

Доступ до національних нормативно-правових документів стосовно об’єктів ІВ і відомостей про рівень техніки можна отримати в мережі Інтернет.

Приклад 2. Доступ до національних джерел права ІВ надає Державна служба інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України за адресою <http://www.sdip.gov.ua>. Основні тематичні розділи сторінки:

- законодавчі документи;
- міжнародні договори та угоди у сфері ІВ;
- загальне законодавство України у сфері ІВ;
- спеціальне законодавство України у сфері ІВ;
- стандарти у сфері ІВ;
- нормативні й правові акти;
- інформаційні ресурси;

- новини;
- довідкова інформація тощо.

Так, у розділі “*Нормативні й правові акти*” вибираємо “*Відомчі нормативно-правові акти*” і у наведеному переліку заголовків документів вибираємо “*Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель*”.

Джерелами науково-технічної інформації щодо визначених об’єктів права ІВ є реферативні видання інформаційних і галузевих інститутів, довідники, енциклопедичні статті та огляди в галузевій періодиці, матеріали симпозиумів і конференцій, стандарти, звіти про НДР і ДКР, рекламні проспекти і каталоги тощо.

Приклад 3. Бібліографічні дані статей з провідних науково-технічних журналів, включених до мінімуму документації РСТ, можна знайти в науково-технічній базі даних JOPAL (Journal of Patent Associated Literature) – Електронно-цифрової бібліотеки інтелектуальної власності ВОІВ (Intellectual Property Digital Library) за адресою: <http://ipdl.wipo.int>.

Але науково-технічна інформація про об’єкти права промислової власності найбільш оперативно і концентровано подають у патентній документації. Технічна інформація патентного документа на об’єкт промислової власності зазвичай містить:

- короткий опис рівня техніки,
- опис винаходу, достатній для його використання фахівцем,
- креслення,
- формулу винаходу, яка визначає обсяг правової охорони.

До того ж, рівень техніки передбачає всі відомості, які є загальнодоступними у світі до дати подання заявки на об’єкт права промислової власності або, якщо заявлено пріоритет, то до дати пріоритету.

Доступу до об’єктів промислової власності сприяють їх міжнародні класифікації, зокрема:

- Міжнародна патентна класифікація (МПК),

- Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП),
- Міжнародна класифікація зображальних елементів знаків (КЗЕ),
- Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ).

Окрім того, у більшості держав історично склалися національні (внутрішні) патентні класифікації (НПК): США, Великій Британії, Японії та інших.

Приклад 4. База даних Відомства з патентів і товарних знаків США містить описи до патентів США з 1790 р з безоплатним доступом за адресою: <http://www.uspto.gov/patft/index.html>.

Приклад 5. Електронно-цифрова бібліотека Відомства з патентів і товарних знаків Німеччини та інших країн світу з безоплатним доступом міститься за адресою: <http://www.depatistnet.de/>

Основне призначення МПК – бути інструментом для пошуку науково-технічної інформації щодо конкретного розв’язання задачі.

Наразі діє редакція МПК (2015.01).

МПК охоплює всі об’єкти науки, техніки й технології та містить 8 розділів:

- A життєві потреби людини
- B виконання операцій; транспортування
- C хімія; металургія
- D текстиль; папір
- E будівництво
- F машинобудування; освітлювання; опалювання; зброя; підривні роботи
- G фізика
- H електрика

Розділи поділяють на класи, класи – на підкласи. Кожний підклас складають з окремих дробових рубрик, які поділяють на основні групи та підгрупи. Отже, повний класифікаційний індекс МПК містить комбінацію символів, які позначають розділ, клас, підклас та основну групу або підгрупу. Наприклад, індекс А01В 1/24 означає “Ручні знаряддя для прополки”.

Приклад 6. Доступ до МПК можна отримати за адресою в Інтернеті:

<http://www.uipv.org>. На головній сторінці вибираємо: “Бази даних та інформаційно-довідкові системи, патентно-інформаційні продукти на оптичних носіях інформації” → “Бази даних та інформаційно-довідкові системи” → “Інформаційно-довідкові системи(ІДС)” → “Міжнародна патентна класифікація. Українська версія (2015.01)”. Потім послідовно вибираємо розділ, клас, підклас та основну групу або підгрупу дробової рубрики і отримуємо повний індекс А01В 1/24. Це перший етап пошуку.

На другому етапі пошуку патенту України в розділі “Бази даних (БД)” обираємо “Спеціалізована БД “Винаходи (корисні моделі) в Україні”. Відкривається сторінка для пошуку з формою для заповнення. У поле (51) “Індекс МПК” вводимо індекс та натискаємо кнопку “Пошук”. Виводиться список відповідних патентів України. Обираємо потрібні аналоги з виведенням їх описів, креслень, формул винаходу (корисних моделей).

Приклад 7. Інформаційний пошук в Електронно-цифровій бібліотеці Європейського патентного відомства ESP@CENET, яка містить патентну документацію країн-членів Європейської патентної організації (ЄПО) та багатьох інших країн світу, провадять за адресою: <http://ep.espacenet.com/> або <http://ru.espacenet.com/>. У бібліотеці є такі можливості: швидкий пошук, розширений пошук, список останніх результатів, список вибраних документів, класифікація ECLA (Європейська патентна класифікація).

Так, “Розширений пошук” передбачає:

1. Вибір бази даних зі світовим рівнем (Worldwide).
2. Уведення пошукових умов: ключові слова в назві, ключові слова в назві винаходу або рефераті, номер публікації, номер заявки, номер пріоритетного документу, дата публікації, заявник, міжнародна патентна класифікація.

Праворуч від відповідних вікон наведені приклади набору цих умов. Так, індекс МПК слід набирати без пропусків. Після цього слід натиснути “ПОШУК” і система надасть список назв і номерів відповідних патентів, кожний з яких

можна відкрити на рівні опису, формули винаходу, креслень, оригінального (національного) документа та статусу документа.

Контрольні запитання

1. Для чого провадиться інформаційний пошук?
2. Які є групи об'єктів права інтелектуальної власності?
3. Назвіть об'єкти авторського і суміжних прав.
4. Назвіть об'єкти патентного права.
5. Назвіть нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.
6. Які є засоби індивідуалізації товарів і послуг?
7. Дайте тлумачення окремих об'єктів права інтелектуальної власності (винахід, корисна модель тощо).
8. Як отримати доступ в Інтернеті до джерел права інтелектуальної власності?
9. Як отримати доступ в Інтернеті до науково-технічної документації?
10. Як в Інтернеті отримати доступ до патентних баз даних?
11. Як в Інтернеті отримати доступ до міжнародних класифікацій об'єктів права інтелектуальної власності?

Які пошукові умови є в патентних базах даних?

Робоче завдання

1. Визначити вид і назву об'єкта права ІВ або узгоджену тему реферату.
2. У пошукових системах знайти відомості щодо теми реферату (приклад 1).
3. Знайти і переглянути відповідний Закон України (приклад 2).
4. Для об'єкта промислової власності визначити індекс міжнародної класифікації (приклад 6).
5. Для об'єкта права промислової власності знайти його аналоги (приклад 7).

Практичні заняття № 4, 5, 6

Складання заявки на об'єкт патентного та авторського права

Мета заняття: навчитися складати документи заявки на об'єкт патентного та авторського права.

Теоретичні відомості

Для набуття права ІВ на об'єкт ІВ до виконавчого органу влади з питань ІВ (Установи) подають заявку, складену українською мовою, з доданням документа про сплату збору. Так, заявка на реєстрацію авторського права на твір повинна містити:

- заяву, що складають за встановленою формою;
- примірник твору (оприлюднений чи неоприлюднений) у матеріальній формі;
- документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору.

До заяви на реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму або на базу даних додається настанова щодо їх використання і опис структури бази даних.

Заявка на торговельну марку (знак для товарів і послуг) повинна містити:

- заяву про реєстрацію торговельної марки;
- зображення позначення, що заявляється;
- перелік товарів і послуг, для яких заявник просить зареєструвати марку, згрупованих за МКТП.

Заявка на реєстрацію компонування (топографію) інтегральної мікросхеми (ІМС) повинна містити:

- заяву про реєстрацію топографії ІМС;
- матеріали, що ідентифікують топографію ІМС.

Заявка на видачу патенту на промисловий зразок повинна містити:

- заяву про видачу патенту;
- комплект зображень виробу (власне виробу чи у вигляді його макета або малюнка), що дають повне уявлення про його зовнішній вигляд.

Заявка на видачу патенту на винахід чи заявка на видачу патенту на корисну модель повинна містити:

- заяву про видачу патенту на винахід чи патенту на корисну модель;
- опис винаходу (корисної моделі);
- формулу винаходу (корисної моделі);
- креслення (якщо на них є посилання в описі);
- реферат.

Опис винаходу (корисної моделі) повинен викладатися у визначеному порядку і розкривати суть винаходу (корисної моделі) настільки **ясно і повно**, щоб його зміг здійснити фахівець у зазначеній галузі.

Опис починається із зазначення індексу рубрики діючої редакції МПК, до якої належить винахід (корисна модель), назви винаходу і містить такі розділи:

- галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель);
- рівень техніки;
- суть винаходу (корисної моделі);
- перелік фігур креслення (якщо на них є посилання в описі);
- відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу (корисної моделі).

Формула винаходу (корисної моделі) повинна виражати його суть, базуватися на описі і викладатися у визначеному порядку **ясно і стисло**.

Формула винаходу (корисної моделі) призначена для визначення обсягу правової охорони, яка надається патентом.

Продукт визнається виготовленим із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі), якщо при цьому використано кожну ознаку, включену до **незалежного** пункту формули винаходу (корисної моделі), або ознаку, еквівалентну їй.

Процес, що охороняється патентом, визнається застосованим, якщо використано кожну ознаку, включену до **незалежного** пункту формули винаходу (корисної моделі), або ознаку, еквівалентну їй.

Формула винаходу (корисної моделі) визнається такою, що виражає суть винаходу (корисної моделі), якщо вона містить сукупність його (її) суттєвих ознак, достатню для досягнення зазначеного заявником **технічного результату**.

Формула винаходу (корисної моделі) може бути одноланковою чи багатоланковою і включати відповідно один або декілька пунктів.

Багатоланкова формула, що характеризує один винахід (корисну модель), має один **незалежний** пункт і наступний (наступні) за ним **залежний** (залежні)

пункт (пункти). Для групи винаходів кількість незалежних пунктів визначається їх кількістю у групі.

Формулу (або кожний пункт багатоланкової формули) викладають **одним реченням**.

Пункт формули винаходу (корисної моделі) складається, як правило, з **обмежувальної** частини, яка включає ознаки винаходу (корисної моделі), які збігаються з ознаками найближчого аналога, у тому числі родове поняття, що характеризує призначення об'єкта, та **відмітної** частини, яка включає ознаки, що відрізняють винахід (корисну модель) від найближчого аналога. Обмежувальна й відмітна частини пункту формули відокремлюються одна від одної виразом “який (яка, яке) **відрізняється** тим, що...” (приклад 8).

Приклад 8. “1. Запам'ятовувальний пристрій, що містить модулі пам'яті, адресні входи яких є адресними входами пристрою, а інформаційні входи підключені до входів перших елементів **ВИКЛЮЧНЕ АБО**, виходи яких є інформаційними виходами пристрою, адресні входи, який відрізняється тим, що він містить формувач ознаки інверсії даних і другі елементи **ВИКЛЮЧНЕ АБО**, перші входи яких з'єднані з адресними входами пристрою, вихід формувача ознаки інверсії даних і виходи других елементів **ВИКЛЮЧНЕ АБО** підключені до інформаційних входів модулів пам'яті”.

До залежного пункту формули винаходу (корисної моделі) включають ознаки, що розвивають чи уточнюють сукупність ознак, зазначену в незалежному пункті формули, у тому числі шляхом розвитку чи уточнення окремих ознак цієї сукупності, та необхідні лише в окремих випадках виконання винаходу (корисної моделі) або його (її) використання (див. Приклад 9).

Приклад 9. “2. Запам'ятовувальний пристрій за п.1, який **відрізняється** тим, що формувач ознаки інверсії даних виконаний у вигляді програмованої логічної матриці”.Ці та інші вимоги до документів заявки на винахід та заявки на корисну модель визначені у “Правилах складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель”, затверджених Міністерством освіти і науки України (наказ від 22.01.2001 №22).

Контрольні запитання

1. Яка процедура набуття авторських і суміжних прав?
2. Яка процедура набуття патентного права?
3. Який склад заявки на окремі об'єкти патентного права (винахід, корисна модель тощо)?
4. Яке призначення має формула винаходу (корисної моделі)?
5. Якою повинна бути структура формули винаходу (корисної моделі)?
6. Яким повинен бути склад опису винаходу (корисної моделі)?
7. Що таке найближчий аналог (прототип)?

Робоче завдання

1. Знайти і розглянути нормативні та правові документи щодо складання і подання заявки на відповідний об'єкт права ІВ (приклад 2).
2. Скласти порівняльну таблицю суттєвих ознак об'єкта і його найближчого аналога, виявленого на практичному занятті № 1.
3. Скласти формулу винаходу (корисної моделі) для визначеного об'єкта.

1.3. Критерії оцінювання якості виконання практичних занять

У 10-му семестрі студенти закріплюють теоретичний матеріал, отриманий на лекціях і під час самостійної роботи на практичних заняттях. Практичні заняття охоплюють усі розділи навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів, які можна отримати за підготовку та участь у проведенні практичних занять, складає 30 балів. Отже за кожне практичне заняття студент може отримати 5 балів. Конкретна кількість балів, яку отримує кожен студент залежить від якості підготовки до практичного заняття та активності під час його проведення. За несвоєчасне відпрацювання практичного заняття кількість балів знижується.

2 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Написання реферату та індивідуальне тестування з навчальної дисципліни є засобами контролю засвоєння необхідного матеріалу. Реферат готується згідно з питаннями зазначеними у варіанті за таблицею 1. Кожне питання висвітлюється максимально глибоко. Загальний обсяг реферату 10–12 сторінок друкованого тексту. Захист реферату здійснюється у вигляді його презентації на 7–8 хвилин і відповідей на питання. Шкала оцінювання рефератів наведена в табл. 3.

Індивідуальне тестування здійснюється відповідно до питань з модульного контролю, наведених у таблиці 2 в режимі онлайн або в паперовому варіанті.

Таблиця 1 Теми рефератів з навчальної дисципліни «Патентознавство і авторське право»

Варіант 1	Загальна характеристика інтелектуальної власності і її правового регулювання. Теорія інновації. Виникнення і входження в економіку поняття інновація
Варіант 2	Основні поняття авторського права. Інноваційна діяльність в університеті
Варіант 3	Суміжні права. Бостонський біотехнічний центр
Варіант 4	Авторські договори. Інтелектуальна діяльність і розвиток людства. Найбільш важливі інтелектуальні досягнення за час розвитку людства
Варіант 5	Правовий захист авторського права і суміжних прав Інтелектуальний капітал
Варіант 6	Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України. Національні інноваційні системи
Варіант 7	Правова охорона винаходу і корисної моделі. Комерціалізація інтелектуальної власності. Проблеми, сутність і механізм комерціалізації
Варіант 8	Правова охорона промислового зразка. Інноваційна політика в різних країнах
Варіант 9	Правова охорона торговельних марок. Силиконова долина як інноваційний кластер
Варіант 10	Авторське право. Інноваційна діяльність в університеті
Варіант 11	Патентовласники, їх права та обов'язки.

	Інтелектуальна діяльність і розвиток людства. Найбільш важливі інтелектуальні досягнення за час розвитку людства
Варіант 12	Ліцензійні договори. Інформація та знання як визначальні чинники постіндустріального розвитку
Варіант 13	Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості. Національні інноваційні системи
Варіант 14	Захист прав власників патенту. Концепція інформаційного суспільства та інтелектуальної економіки
Варіант 15	Захист від недобросовісної конкуренції. Інтелектуальний капітал в умовах інформаційного суспільства. Його сутність та структура
Варіант 16	Еволюція інтелектуальної власності. Оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності
Варіант 17	Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства. Товарний знак. Бренд. Ноу-Хау.
Варіант 18	Економіка інтелектуальної власності. Інноваційна політика в різних країнах (на прикладі декількох країн – США, Німеччина, Японія, Південна Корея)
Варіант 19	Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Оцінка інноваційної економіки в різних країнах. Рейтинги GCI (Growth Competitiveness Index) та CCI (Current Competitiveness Index) та інші
Варіант 20	Захист прав інтелектуальної власності. Інноваційні кластери і їх роль в економічному розвитку різних країн
Варіант 21	Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності. Інтелектуальний капітал в умовах інформаційного суспільства. Його сутність та структура
Варіант 22	Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України. Інноваційна політика в різних країнах
Варіант 23	Правова охорона винаходу і корисної моделі Інтелектуальна діяльність і розвиток людства. Найбільш важливі інтелектуальні досягнення за час розвитку людства
Варіант 24	Правова охорона промислового зразка. Інформація та знання як визначальні чинники постіндустріального розвитку
Варіант 25	Авторське право. Інтелектуальний капітал в умовах інформаційного суспільства. Його сутність та структура

Варіант 26	Патентовласники, їх права та обов'язки. Інноваційна діяльність в університеті
Варіант 27	Ліцензійні договори. Силиконова долина як інноваційний кластер
Варіант 28	Захист прав власників патенту. Інтелектуальний капітал
Варіант 29	Захист від недобросовісної конкуренції. Інтелектуальна діяльність і розвиток людства. Найбільш важливі інтелектуальні досягнення за час розвитку людства
Варіант 30	Еволюція інтелектуальної власності. Концепція інформаційного суспільства та інтелектуальної економіки
Варіант 31	Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства. Оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності
Варіант 32	Економіка інтелектуальної власності. Інноваційна діяльність в університеті
Варіант 33	Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Товарний знак. Бренд. Ноу-Хау.
Варіант 34	Захист прав інтелектуальної власності Інноваційна політика в різних країнах (на прикладі декількох країн – США, Німеччина, Японія, Південна Корея)
Варіант 35	Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності. Оцінка інноваційної економіки в різних країнах. Рейтинги GCI (Growth Competitiveness Index) та CCI (Current Competitiveness Index) та інші
Варіант 36	Патентовласники, їх права та обов'язки. Бостонський біотехнічний центр
Варіант 37	Ліцензійні договори. Концепція інформаційного суспільства та інтелектуальної економіки
Варіант 38	Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості Товарний знак. Бренд. Ноу-Хау.
Варіант 39	Захист від недобросовісної конкуренції. Інноваційні кластери і їх роль в економічному розвитку різних країн
Варіант 40	Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Інтелектуальний капітал в умовах інформаційного суспільства. Його сутність та структура
Варіант 41	Захист прав інтелектуальної власності. Концепція інформаційного суспільства та інтелектуальної економіки

Варіант 42	Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства. Інтелектуальний капітал
Варіант 43	Еволюція інтелектуальної власності. Інтелектуальна діяльність і розвиток людства. Найбільш важливі інтелектуальні досягнення за час розвитку людства
Варіант 44	Загальна характеристика інтелектуальної власності і її правового регулювання. Інноваційні кластери і їх роль в економічному розвитку різних країн
Варіант 45	Основні поняття авторського права. Оцінка інноваційної економіки в різних країнах. Рейтинги GCI (Growth Competitiveness Index) та CCI (Current Competitiveness Index) та інші
Варіант 46	Суміжні права. Інноваційна політика в різних країнах (на прикладі декількох країн – США, Німеччина, Японія, Південна Корея)
Варіант 47	Авторські договори. Товарний знак. Бренд. Ноу-Хау
Варіант 48	Правовий захист авторського права і суміжних прав. Оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності
Варіант 49	Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України. Інтелектуальний капітал в умовах інформаційного суспільства. Його сутність та структура
Варіант 50	Правова охорона винаходу і корисної моделі. Концепція інформаційного суспільства та інтелектуальної економіки
Варіант 51	Правова охорона промислового зразка. Інформація та знання як визначальні чинники постіндустріального розвитку
Варіант 52	Правова охорона торговельних марок. Інтелектуальний капітал
Варіант 53	Авторське право. Інтелектуальна діяльність і розвиток людства. Найбільш важливі інтелектуальні досягнення за час розвитку людства
Варіант 54	Патентовласники, їх права та обов'язки. Бостонський біотехнічний центр
Варіант 55	Ліцензійні договори. Силиконова долина як інноваційний кластер

Таблиця 2 Запитання для модульного контролю з дисципліни «Патентознавство і авторське право»

1.	Що таке інтелектуальна власність, її характеристика?
2.	Яка різниця між матеріальними і нематеріальними об'єктами власності?
3.	У чому полягає відміна права власності на об'єкти інтелектуальної власності від права власності на матеріальні активи?
4.	У чому полягає відміна особистого (морального) права на об'єкт інтелектуальної власності від майнового права на нього?
5.	Що є об'єктами права інтелектуальної власності у відповідності з Стокгольмською Конференцією про заснування ВОІВ (1967 р.)?
6.	Всі результати інтелектуальної (творчої) діяльності є об'єктом інтелектуальної власності. Так чин ні?
7.	Які об'єкти інтелектуальної власності є результатом технічної творчості? Яку назву носить ця група об'єктів і чому?
8.	Які об'єкти інтелектуальної власності є результатом художньої творчості?
9.	Наведіть перелік об'єктів промислової власності у відповідності до Паризької Конвенції про охорону промислової власності.
10.	Що таке «копірайт» і що він охороняє?
11.	Що таке відкриття? Чи є відкриття об'єктом інтелектуальної власності в Україні?
12.	Який термін охорони винаходів в Україні?
13.	Який термін охорони майнових прав на об'єкти авторського права в Україні?
14.	Який термін охорони немайнових (особистих) прав авторів в Україні?
15.	Що таке інтелектуальна власність? Дайте визначення.
16.	У чому полягає економічна причина необхідності охорони прав на об'єкти промислової власності?
17.	Де і коли вперше почали надавати виключні права на використання об'єктів інтелектуальної власності?
18.	У чому полягає суть відомої справи «діло сукнарів із Іпсвіча» 1615 р.?
19.	На що був направлений статут про монополії (1625 р., Англія)?
20.	Що є прообразом товарного знаку?
21.	Коли виник термін «товарний знак»?
22.	На що у XVIII сторіччі була направлена заборона вести в Англії справи під іншим прізвищем?
23.	Коли в основному було завершено формування сучасного законодавства щодо товарних знаків?
24.	Яка подія є знаменною для розвитку авторського права?
25.	Які економічні наслідки винаходу станка для друку щодо авторського права?

26.	Що стало причиною появи Статуту королеви Анни – першого закону про копірайт?
27.	Коли було закладено засади французької системи авторського права?
28.	У чому полягає роль філософів Німеччини у розвитку авторського права?
29.	Наведіть основні переваги системи охорони інтелектуальної власності в СРСР?
30.	Коли в Україні був прийнятий пакет законів – основи спеціального законодавства у сфері інтелектуальної власності? Назви ці закони.
31.	Яким законом України уперше результати інтелектуальної власності були визнані об'єктами права власності?
32.	Які соціально-економічні стратегії країн, що розвиваються?
33.	Які цілі переслідує створення системи промислової власності в країні?
34.	Які процеси стимулюють право на отримання патенту на винахід?
35.	У чому полягає роль патентної документації?
36.	У чому полягає роль корисних моделей?
37.	У чому полягає вклад авторського права в розвиток суспільства?
38.	У чому полягають користь автора і держави від охорони і захисту авторського права?
39.	Чи слід використовувати закордонні об'єкти авторського права і суміжних прав?
40.	Що відноситься до об'єктів авторського права?
41.	На які об'єкти інтелектуальної власності не розповсюджуються авторські права?
42.	Перерахуйте основні об'єкти авторського права.
43.	Назвіть суб'єкти авторського права.
44.	Чи володіють авторськими правами організації, що управляють правами авторів на колективній основі?
45.	Перерахуйте об'єкти права промислової власності.
46.	Перерахуйте нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності
47.	Назвіть закони України, якими охороняються нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності
48.	Що є об'єктом правової охорони у відповідності до закону України «Про охорону прав на сорти рослин»?
49.	Що така раціоналізаторська пропозиція?
50.	Дайте характеристику комерційної таємниці (ноу-хау). У чому полягають особливості її правової охорони?
51.	У чому полягає мета охорони інтелектуальної власності?
52.	У чому полягає суть охорони інтелектуальної власності?
53.	Чи є різниця між поняттями «охорона» і «захист» інтелектуальної власності?
54.	Які об'єкти промислової власності охороняються патентом?
55.	Які об'єкти промислової власності охороняються свідоцтвом?

56.	Який строк дії патентів на винаходи, корисні моделі і промислові зразки в Україні?
57.	Який строк охорони свідоцтвом прав на знак для товарів і послуг?
58.	Що таке «топографія інтегральної мікросхеми»?
59.	Яким документом охороняються права на топографію інтегральних мікросхем і який строк його дії?
60.	Який порядок оформлення охоронного документа на раціоналізаторську пропозицію? Як називається цей документ?
61.	Яким чином охороняються права на ноу-хау?
62.	Що охороняє закон України «Про право і суміжні права»?
63.	У яких випадках реєструються об'єкти авторського права і суміжних прав в Україні?
64.	Перерахуйте об'єкти авторського права?
65.	Охороняються чи не охороняються законом не оприлюднені твори у сфері науки, літератури і мистецтва?
66.	Які результати інтелектуальної діяльності не охороняються авторським правом і суміжними правами?
67.	Кому належить авторське право на твори, що створені за договором з автором, який працює за наймом? Кому належить право використання такого твору?
68.	З якого моменту починає відраховуватися строк дії охоронного документа на об'єкти авторського права?
69.	Чиї права охороняються суміжними правами?
70.	Який строк охорони майнових прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення в Україні?
71.	Яким законом користуються автори для охорони суміжних прав?
72.	Чи має силу патент України на території іншої країни?
73.	Де і коли була підписана Конвенція про охорону промислової власності?
74.	Що передбачає договір про патентну кооперацію (РСТ)?
75.	Який порядок отримання охоронного документа на об'єкт промислової власності громадянином України в іноземній державі?
76.	Хто виступає у ролі офіційного посередника при патентуванні за кордоном винаходу, що створений громадянином України?
77.	Чи підлягають охороні в Україні твори авторів з інших держав? Так чи ні і чому.
78.	Які основні властивості прав інтелектуальної власності як ринкового товару?
79.	Як відображаються основні властивості ринкового товару на об'єктах інтелектуальної власності?
80.	Як співвідносяться юридичні і економічні строки служби об'єктів промислової власності?
81.	За якими ознаками відрізняються матеріальні активи від нематеріальних?

82.	У яких випадках виникає необхідність оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності?
83.	Назвіть основні підходи до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності
84.	У чому полягає доходний підхід до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності?
85.	У чому полягає витратний підхід до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності?
86.	У чому полягає ринковий підхід до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності?
87.	У чому полягає торгівля ліцензіями?
88.	Які існують види ліцензії? Дайте їм характеристику
89.	Які права надає невиключна ліцензія?
90.	Які права надає виключна ліцензія?
91.	Які права надає одиночна ліцензія?
92.	У яких випадках надається примусова ліцензія?
93.	Які особливості ліцензійних договорів?
94.	Дайте кваліфікацію ліцензійних договорів
95.	Який порядок укладання ліцензійних договорів?
96.	Яке значення має державна система захисту прав інтелектуальної власності?
97.	Категорії суперечок щодо прав інтелектуальної власності, їх характеристика.
98.	У чому полягає адміністративний порядок захисту прав інтелектуальної власності?
99.	Цивільно-правовий засіб захисту прав інтелектуальної власності. Його характеристика.
100.	У яких випадках передбачена кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності?
101.	У чому полягає захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS?
102.	Яке значення має для України міжнародна співпраця у сфері інтелектуальної власності?
103.	Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), її структура та функції.
104.	Співпраця у сфері інтелектуальної власності в рамках регіональних організацій, її характеристика.

3 Критерії оцінювання якості виконання та захисту реферату

Під час вивчення навчальної дисципліни «Патентознавство та авторське право» у 10-му семестрі студенти готують реферат по узгодженій з викладачем темі, де детально розглядають і аналізують одне з питань навчальної дисципліни. Під час підготовки реферату поглиблено вивчається законодавство з певного питання, відбувається ознайомлення з літературою та формується вміння поглиблено описувати вибране питання.

Максимальна кількість балів яка може бути отримана за підготовку і захист реферату, складає 30 балів. Реально отримана студентом кількість балів залежить від якості підготовленого реферату, успішності та своєчасності його захисту. За несвоєчасну підготовку і захист реферату оцінка знижується.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальних дисципліни

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник І. О. Мікульонок К. : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», Ліра-К., 2005.– 232 с.
2. Цибульов П.М. Управління інтелектуальною власністю. / П. М. Цибульов – К., 2006.
3. Кузнєцов Ю.М. Патентознавство та авторське право: підручник Ю. М. Кузнєцов / К: Кондор, 2005.– 428 с.
4. Селігей О.М. Адаптивне кодування в запам'ятовуючих пристроях. / О. М. Селігей // Вісник Кременчуцького державного політехнічного університету: – Кременчук, 2005. – Вип. 6. – С. 47-51.
5. Методичні вказівки щодо виконання практичних занять (лабораторних робіт) з навчальних дисциплін “Інтелектуальна власність”, “Патентознавство“, “Патентознавство та авторське право (інтелектуальна власність) “ для студентів усіх форм навчання з усіх спеціальностей.

Методичні вказівки щодо проведення практичних занять і виконання реферату з навчальної дисципліни «Патентознавство і авторське право» для студентів денної форми навчання зі спеціальності 123 – «Комп'ютерна інженерія» освітнього ступеня «Магістр»

Укладач к. т. н., проф. А. В. Луговой

Відповідальний за випуск проф. М. І. Гученко

Підп. до др. _____. Формат 60×84 1/16. Папір тип. Друк ризографія.

Ум. друк. арк. _____. Наклад _____ прим. Зам. № _____. Безкоштовно.

Видавничий відділ
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600